

آیین‌نامه بهبود تردد در معابر شهری و حومه (شماره ۶۱۵۶۳/ت۴۲۵۹۷ک مورخ ۸۸/۰۳/۲۰)

وزیران عضو کارگروه توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت در جلسه مورخ ۲۴/۱۲/۱۳۸۷ به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویب‌نامه شماره ۴۱۰۴۸/ت/۱۳۱۴۰۱ مورخ ۳۰/۰۷/۱۳۸۷ آیین‌نامه بهبود تردد در معابر شهری و حومه را به شرح زیر تصویب نمودند:

ماده ۱- در این آیین‌نامه، اصطلاحات ذیل در معانی مشروح به کار می‌روند:

الف - ستاد: ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت.

ب - شورای عالی: شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور.

ج - سازمان: سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.

د - شورای همتا: شورای هماهنگی ترافیک استان.

ماده ۲- شهرهای موضوع این آیین‌نامه بر اساس جمعیت سرشماری سال ۱۳۸۵ و تقسیمات کشوری به گروه‌های زیر تقسیم می‌شوند:

گروه الف - کلان‌شهرها: تهران، مشهد، اصفهان، تبریز، کرج، شیراز، اهواز، قم و کرمانشاه

گروه ب - شهرهای بالای سیصد هزار نفر و مراکز استان‌ها: ارومیه، زاهدان، رشت، کرمان، همدان، اراک، یزد، اردبیل، ایلام، بجنورد، بندرعباس، بوشهر، بیرجند، اسلامشهر، قزوین، زنجان، خرم‌آباد، سمنان، سنندج، شهرکرد، گرگان، ساری و یاسوج.

گروه ج - شهرهای یکصد هزار تا سیصد هزار نفر: گلستان، کاشان، دزفول، قدس، بروجرد، ملارد، خمینی‌شهر، آبادان، سبزواری، رامین، نیشابور، نجف‌آباد، بابل، آمل، شهریار، خوی، ساوه، قائم‌شهر، قرچک، سیرجان، ملایر، بوکان، مراغه، رفسنجان، زابل، نسیم‌شهر، مهاباد، شاهرود، گنبدکاووس، شاهین‌شهر، پاکدشت، خرمشهر، مرودشت، تربت‌حیدریه، اندیمشک، مرند، میاندوآب، بندر ماهشهر، بندر انزلی، شهرضا، مسجد سلیمان، جهرم، ایذه، دورود، بهبهان، ایرانشهر، سقز، جیرفت، نظرآباد، شوشتر، قوچان، برازجان و مریوان.

گروه د - شهرهای سی هزار تا یکصد هزار نفر: فسا، اسلام‌آباد غرب، میانه، کازرون، خوراسگان، اهر، تربت‌جام، کوه‌دشت، شیروان، بهشهر، دوگنبدان، کاشمر، محمدشهر، پارس‌آباد، سلماس، کمال‌شهر، الیگودرز، بناب، اندیشه، بم، تاکستان، نقده، نهاوند، چابهار، لاهیجان، ابهر، بانه، الوند، بندر امام‌خمینی، قروه، لنگرود، خمین، مشکین‌شهر، رباط‌کریم، مبارکه، سراوان، بندر گناوه، فیروزآباد، دامغان، میبد، امیدیه، پیرانشهر، خاش، نورآباد(لرستان)، زرین‌شهر، زرنده، داراب، میناب، آران‌وییدگل، فولادشهر، آباده، لار، صالح‌آباد، شوش، اسفراین، اردکان، باقرشهر، نورآباد، اسدآباد، هرسین، اقلید، دهدشت، رامهرمز، بابلسر، بروجن، بیجار، کامیاران، تویسرکان، ازنا، خورموج، خرمدره، گرمسار، بافق، طبس، دهبازر، بومهن، دماوند، ماهدشت، مشکین‌دشت، پیشوا، هشتگرد، باغستان، چهاردانگه، خلخال، اقبالیه، آبیک، محمدیه، بندر ترکمن، علی‌آباد، آزادشهر، قائن، استهبان، نیریز، بافت، شهربایک، کهنوج، بردسیر، تایباد، درگز، گناباد، چناران، سرخس، فریمان، بهارستان، درچه‌پیاز، فلاورجان، قهدریجان، گلپایگان، دولت‌آباد، دلیجان، محلات، آستارا، آستانه‌اشرفیه، هشتر (تالش)، رودسر، صومعه‌سرا، تنکابن، رامسر، نوشهر، فرویدونکنار، نکا، چالوس، سراب، آذرشهر، سردشت، ماکو، شاهین‌دژ، تکاب، سر پل ذهاب، سنقر، کنگاور، جوانرود، صحنه، سوسنگرد، شادگان، اشنویه، گرمی، فرخ‌شهر، کنارک، کردکوی، الشت، هادی‌شهر، ایوان، دهلران، گراش، آق‌قلا، کلاله، فومن، محمودآباد، بهار، حمیدیا و نه شهر اقماری پردیس، پزند، گلپه‌ار، بینالود، صدرا، سهند، مهاجران، عالی‌شهر و مجلسی.

گروه ۵- سایر شهرهایی که در زمره گروه‌های الف، ب، ج و د نیستند

ماده ۳- شهرداری شهرهای موضوع ماده (۲) موظف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط، اقدامات زیر را انجام داده و هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد و پیشرفت اقدامات خود را به شورای هم‌اثره نماید.

ردیف	شرح اقدامات	الف	ب	ج	د	ه
۱	انجام، تکمیل یا بازنگری مطالعات جامع حمل‌ونقل و ترافیک شهری و حومه و تدوین سیاست‌های حمل‌ونقل با تأکید بر اصلاح ساختار حمل‌ونقل و اجرای آن پس از تصویب شورای عالی	*	*			
۲	انجام، تکمیل یا بازنگری مطالعات ساماندهی حمل‌ونقل و ترافیک شهری و حومه و اجرای آن پس از تصویب در شورای هم‌اثره			*	*	*
۳	مطالعه، مکانیابی، قیمت‌گذاری و احداث توقفگاه‌های طبقاتی، عمومی و مکانیزه و مدیریت زمانی توقف حاشیه‌ای	*	*			
۴	مطالعه، بازنگری و تهیه طرح محدوده زمانی و مکانی تردد و اجرای آن پس از تأیید شورای عالی و ابلاغ وزیر کشور	*				
۵	انجام مطالعات توسعه و بهینه‌سازی سامانه اتوبوسرانی، بازتنظیم مسیرها و مکان ایستگاه‌ها و زمان‌بندی حرکت ناوگان اتوبوسرانی و اجرای آن پس از تصویب شورای هم‌اثره	*	*	*		
۶	مطالعه و اصلاح کاربری‌های موجود در راستای بهبود تقاضای سفر	*	*	*		
۷	انجام و یا تکمیل مطالعات روش‌های مدیریت سیستم‌های حمل‌ونقل در راستای کاهش تقاضای سفر و مدیریت عرضه	*	*			
۸	کاهش سطوح پارک حاشیه‌ای در خیابان‌های دارای خط اتوبوسرانی در منطقه اضطرار آلودگی هوا	*	*			
۹	اجرای طرح‌های مرتبط با دولت الکترونیک با رویکرد کاهش تقاضای حمل‌ونقل	*	*	*	*	*
۱۰	مطالعه و اجرای طرح‌های مدیریت توقفگاه‌ها	*	*	*		
۱۱	مطالعه، توسعه و راه‌اندازی سامانه هوشمند حمل‌ونقل و مرکز پایش تردد ناوگان و عملکرد شبکه و کنترل و شناسایی تخلفات راهنمایی و رانندگی	*	*			
۱۲	مطالعه و اجرای طرح‌های روان‌سازی و اصلاح هندسی معابر شهری	*	*	*	*	*
۱۳	اجرای طرح‌های ارتقای فرهنگ تردد و آموزش عمومی از طریق تبلیغات میدانی، تبلیغ و آموزش از طریق صدا و سیما، رسانه‌های مکتوب، پایگاه‌های اینترنتی، کتابچه، نمایشگاه، همایش هم‌اندیشی، ساخت تیزر و پویانمایی	*	*	*	*	
۱۴	بازتنظیم خطوط حمل‌ونقل همگانی برای تغذیه خطوط قطارشهری و خطوط اتوبوس تندرو	*				
۱۵	انجام مطالعات سامانه اتوبوسرانی تندرو و پزطرفیت و اجرای آن پس از تصویب در شورای هم‌اثره	*	*			
۱۶	افزایش مطلوبیت استفاده از ناوگان حمل‌ونقل عمومی با بهبود شرایط داخلی، ظاهری و تهویه ناوگان، کاهش تأخیر، کاهش سرفاصله زمانی، افزایش سرعت و نظم حرکت، ایجاد خطوط ویژه، افزایش قابلیت اطمینان و دسترسی	*	*	*	*	
۱۷	مطالعه و بهره‌برداری از سامانه موقعیت مکانی و زمانی بر روی ناوگان حمل‌ونقل همگانی و استفاده از روش‌های نوین پایش و سامانه بلیت الکترونیکی در ناوگان و اخذ بلیت مشترک سراسری اتوبوس و قطارشهری در شهرهای الف	*	*	*		

			*	*	ایجاد خطوط وسایل نقلیه پرسرشنین و تشویق و حمایت از همپیمایی	۱۸
			*	*	جایگزینی خط توقف حاشیه‌ای با خط ویژه اتوبوس	۱۹
*	*	*	*	*	هماهنگ‌سازی کاربری زمین و طرح‌های جامع و تفصیلی شهری با سیاست‌های حمل‌ونقل شهری	۲۰
			*	*	استفاده از ون در خطوط ثابت پرمسافر به جای تاکسی	۲۱
			*	*	افزایش ساعات کار خطوط اتوبوسرانی و توسعه خطوط شبانه	۲۲
*	*	*	*	*	مطالعات ساماندهی حمل‌ونقل کالای درون‌شهری و اجرای اقدامات لازم	۲۳
			*	*	مطالعه و ساماندهی تردد دوچرخه و موتورسیکلت، ایجاد مسیرهای ویژه دوچرخه، ایجاد توقفگاه دوچرخه و دوچرخه‌بر در جلوی اتوبوس‌ها	۲۴
*	*	*	*	*	ساماندهی معابر برای تردد عابر پیاده و افراد کم‌توان به‌ویژه معلولان	۲۵
*	*	*	*	*	طراحی آرام‌سازی و ایمن‌سازی معابر، رفع نقاط حادثه‌خیز در معابر درون‌شهری و مبادی ورودی شهرها برای کاهش سرعت و تصادفات	۲۶
*	*	*	*	*	طراحی، تهیه و نصب علائم افقی و عمودی راهنمایی و رانندگی در معابر	۲۷
*	*	*	*	*	انجام مطالعات ایجاد پایانه‌های مسافر و بار و اجرای آن پس از تأیید شورای شهر و تصویب شورای همتا	۲۸
			*	*	کمک به احداث مراکز معاینه فنی در شهرها	۲۹
			*	*	طراحی و احداث بوستان‌های آموزش ترافیک	۳۰

ماده ۴- شورای عالی مسئول ایجاد هماهنگی و وحدت‌رویه در انجام مطالعات و اجرای اقدامات و طرح‌های مندرج در این آیین‌نامه و نظارت بر روند اجرای طرح‌ها و مطالعات مذکور است.

ماده ۵- اقدامات مربوط به بهبود تردد در معابر شهر و حومه باید در چارچوب این آیین‌نامه انجام شود و اقدام مغایر با آن مجاز نمی‌باشد.

ماده ۶- وزارت کشور وظیفه نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه را برعهده دارد و باید عملکرد سه‌ماهه را به ستاد گزارش نماید.

این تصویب‌نامه در تاریخ ۱۳۸۷/۰۳/۱۷ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.